

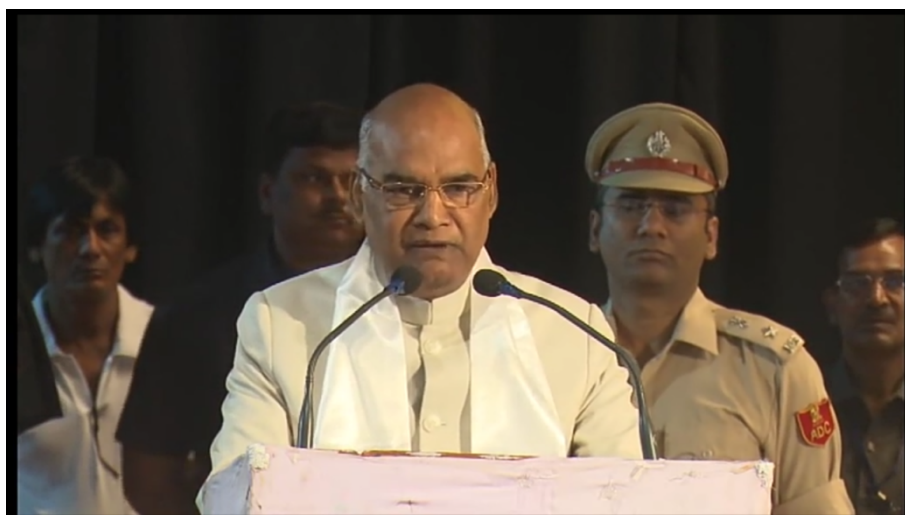
Det blev en kasteløs...

I dag tager Indien sin 14. præsident i ed, den kasteløse Ram Nath Kovind. Men landets 200 mio. kasteløse har næppe grund til at glæde sig, for præsidenten er en kransekagefigur og valget et politisk paradenummer. Vi stiller skarpt på det indiske præsidentembede og det politiske spil bag kulissen.

Præsidentkandidater fra Indiens mere undertrykte lag er åbenbart in vogue i år. Ram Nath Kovinds eneste modstander, Meira Kumar, var også kasteløs og tilmed kvinde. Hun blev lanceret af oppositionen to dage efter at den hindunationale regering gav Ram Nath Kovind sin velsignelse. Et kasteløs udspil kræver åbenbart et kasteløs modspil, og gerne en spardame, der kan slå knægten. Havde regeringens kandidat været en hardcore hindunationalist, ville oppositionen sandsynligvis have svaret igen med en stærk sekulær profil.

Pomp & pragt

Når dét er sagt, er begge kandidater fint kvalificerede til posten. Meira Kumar er en garvet politiker; 5-gange folkevalgt for Kongrespartiet, tidligere socialminister og Indiens første kvindelige parlamentsformand. Ram Nath Kovind er tidligere guvernør for delstaten Bihar, højesteretssagfører og en tro hindunational væbner.

Ram Nath Kovind

Alligevel har det især været de to kandidaters kasteløse adkomst, der fyldte i debatten, for en ny præsident er en symbolladet affære – ren fanfare og trompetmusik. På papiret er der tale om landets højeste embede. Præsidenten er statens formelle overhoved, øverstkommanderende for de væbnede styrker og har bolig i det imponante *Rastrapati Bhawan*, den tidligere britiske vicekonges bolig (der den gang hed *Viceregal Lodge*) – se billede ovenfor.

Yes, Primeminister

Men trods pomp og pragt kan den indiske præsident bedst sammenlignes med en konstitutionel monark, der nok skal godkende alle love før de træder i kraft, men ikke har ret til indsigelser, med mindre loven bryder forfatningen. Det stod klart allerede i 1951, da Indiens første præsident Rajendra Prasad kun ønskede at underskrive de love, som han var enig med.

Statsminister Nehru gik til højesteret og fik medhold: Indien var et parlamentarisk demokrati med en stærk statsminister og en svag præsident. Præsidentembedet repræsenterede først og fremmest et symbolsk opgør med kolonimagten; inderne ønskede ikke den britiske dronning som formelt overhoved – som tilfældet var i Australien, New Zealand og Canada – de skulle være en selvstændig republik, og dét krævede en præsident.

En kompliceret proces

Af samme grund vælges præsidenten ikke af folket, men af et valgkollegium, som består af landets 4.896 parlamentarikere: 4.120 folkevalgte fra de 31 delstatsparlamerter og 776 fra de to nationale forsamlinger i Delhi (hhv. 543 fra underhuset og 233 fra overhuset).

Til sammen råder de over 1.098.903 point fordelt ligeligt mellem de to grupper. De folkevalgte fra Delhi råder hver over

708 stemmer mens de regionale politikernes indflydelse vægtes ud fra befolkningstallet i deres delstat (baseret på folketællingen fra 1971 (!)). Således råder parlamentarikere fra den folkerige delstat Uttar Pradesh over 208 stemmer, mens deres kolleger i lille Sikkim kun har otte stemmer hver.

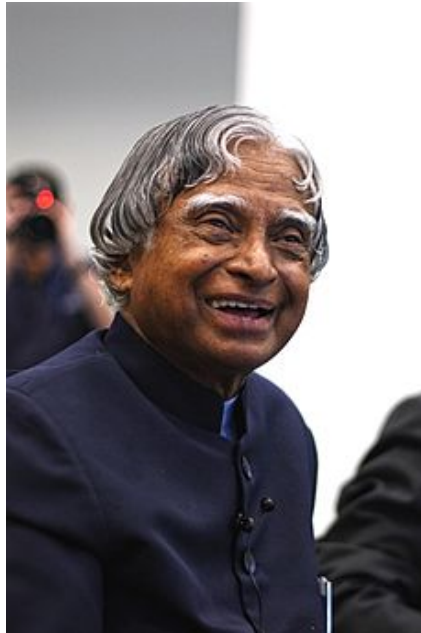
Som et ekstra kuriosum indførte valgkommissionen i år specialtuscher med løbenummer og lilla blæk, som blev udleveret til medlemmerne af valgkollegiet. Kun stemmesedler markeret med disse tuscher var gyldige. Hensigten var at værne om vælgernes anonymitet og sikre en større autonomi i stemmeboksen, men valget forløb uden slinger i valsen. Ram Nath Kovind vandt en sikker sejr. De indiske parlamentarikere stemte som anvist af deres partileder.

Lige dele værdighed og grønne hoser

Derfor er det mest interessante ved præsidentvalget ikke så meget hvem, der vinder, men hvem der udnævnes til kandidat. På den ene side skal præsidenten udstråle en behørig værdighed, hvorfor en lang politisk karriere ikke altid er en fordel – indisk politik er en smudsig affære. En del præsidenter hentes fra det "civile liv", hvor de har udmærket sig som forskere eller på den internationale scene.

På den anden side er præsidentvalget et godt tidspunkt at pryde sig med symbolske fjer. Det er nu politikerne kan score nogle billige point blandt de mere oversete grupper uden det forpligter. Således har Indien haft tre muslimske præsidenter, en sikh, en kvinde og en kasteløs (K. R. Narayanan, 1997-2002).

Den mest ideelle præsident var nok Abdul Kalam (2002-2007), der på én gang var muslim, folkelig, atomfysiker og den drivende kraft bag Indiens atombombeprogram. Han kombinerede alle kriterier.

Abdul Kalam

Kasteløs vs. kasteløs

Og det bringer os tilbage til præsidentvalget 2017, som i høj grad afspejler kampen om de kasteløse vælgere. Traditionelt har de stemt på Kongrespartiet eller lavkastepartiet BSP, men det politiske landskab er i forandring, og det hindunationale parti BJP så gerne, at en større andel af de kasteløse vælgere – som udgør 16% af befolkningen – stemte på dem. Men de to parter udgør et umage par.

Dels bliver BJP anskuet som et højkasteparti, der ønsker at fastholde den hinduistiske samfundsorden med de kasteløse på bunden. Den kasteløse frihedshelt Ambedkar foragtede hinduismen og konverterede til buddhismen kort før sin død. Dels har den skærpede kamp om den hellige ko haft svære konsekvenser for kasteløse, som er stærkt repræsenteret i læderindustrien. Regeringen har strammet loven ift. slagting af køer og rabiate hindunationale selvtægtsgrupper – de såkaldte "kovogtere" – har angrebet både muslimer og kasteløse, som har svaret igen med massive fælles protester (se bl.a. indlæg, [Kampen om den hellige ko](#)).

Om det lykkedes den ny præsident at give hindunationalisterne et bedre image blandt de kasteløse må tiden vise. Det eneste,

der synes sikkert er, at kastesystemet stadig lever og ånder i indisk politik. Det gamle ordspil *“In India you don’t caste your vote. You vote you caste”* har ikke helt mistet sin glød.

Photo credits: Shutterstock.com og Wikipedia Commons for Kovind og Kalam.

For gode artikler på dansk og norsk om de indiske præsidenter, se:

[Fokusindia.no](#), 24.04.2012

[Fokusindia.no](#), 15.06.2017